



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové, soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jakuba Camrdu a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **K. M.**, práv. zastoupena JUDr. Karlem Sochořem, advokátem se sídlem Na Hradbách 2632/18, 702 00, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, poštovní příhrádka 21/OAM, 170 34, Praha 7, o udělení azylu v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 1. 2009, č. j. 63 Az 11/2008 - 71,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 1. 2009, č. j. 63 Az 11/2008 - 71 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatelka se kasační stížností domáhá, aby bylo zrušeno rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě (dále jen krajský soud), kterým byla odmítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2008, č. j. OAM-41/VL-18-11-2008, kterým byla žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti připouští, že nebyla schopna prokázat své důvody tvrzení stran nebezpečí, hrozícího jí v oblasti jejího bydliště v důsledku náboženských sporů mezi církevními orgány Ukrajinské pravoslavné církve – moskevského patriarchátu a ukrajinské řeckokatolické církve, které se posléze přenesly do sporů a konkurenčního boje mezi jednotlivými komunitami a jejich věřícími.

Stěžovatelka nicméně tvrdí, že na její straně jsou dány podmínky k udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů vzhledem k jejímu věku a zdravotnímu stavu, jakož i té skutečnosti, že žije u syna, který je jejím jediným žijícím příbuzným. Dále tvrdí, že v případě, že by stěžovatelka byla povinna vycestovat, bylo by mu znemožněno dosavadní péči stěžovatelce poskytovat, čímž by nepochybně i stěžovatelka sama byla zkrácena ve svých právech na rodinné soužití a jeho podporu. Touto otázkou se správní orgán ani soud nezabývaly. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typech případů:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přijatelnou, přitom shledal relevantním čtvrtý důvod přijatelnosti (viz výše).

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že správní orgán není povinen rozhodnout o překážce vycestování (nyní o udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu), jestliže žádost o azyl byla zamítnuta podle ustanovení § 16 citovaného zákona. Proto ani nepodrobil rozhodnutí žalovaného přezkumu stran úvah pro případnou existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany a s touto otázkou se nikterak nevypořádal.

S tímto závěrem krajského soudu Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

Zákon o azylu v ustanovení § 16 odst. 2 dává správnímu orgánu oprávnění zamítnout žádost o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak. Eurokonformní výklad uvedeného ustanovení podal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, www.nssoud.cz: „z čl. 13 a 18 kvalifikační směrnice (směrnice Rady 2004/83/ES) ve spojení s čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice (směrnice Rady 2005/85/ES) vyplývá, že žádost o mezinárodní ochranu lze posoudit jako zjevně nedůvodnou, pokud žadatel podává žádost „pouze“ proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon dřívějšího anebo blížícího se rozhodnutí, které by vedlo k jeho vyhoštění, přičemž podání žádosti po obdržení rozhodnutí o správním vyhoštění a priori nevylučuje, že mu bude udělen azyl nebo doplňková ochrana, pokud mu hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů, resp. skutečné nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany“. Nejvyšší správní soud tedy deklaroval, že k aplikaci předmětného ustanovení nestačí pouhý fakt, že žadateli o mezinárodní ochranu bylo uděleno správní vyhoštění, a dále v tomto rozsudku stanovil tři podmínky, jejichž naplnění je třeba proto, aby mohl být aplikován § 16 odst. 2 zákona o azylu: „(1) zda hrozí stěžovateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny [k výkladu této podmínky viz bod IV. a) rozsudku]; (2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; a (3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny“.

Konstrukce doplňkové ochrany ve vztahu k § 16 zákona o azylu je odlišná od konstrukce překážky vycestování (§ 91) ve vztahu k témuž ustanovení. Podle znění zákona o azylu před novelou č. 165/2006 Sb., se nejdříve posuzovala žádost cizince z hlediska azylu, což vedlo k aktivaci buď § 12 nebo § 16 zákona o azylu; v obou případech pak poté následovalo posouzení překážky vycestování (viz rozhodnutí rozšířeného senátu NSS ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 Azs 96/2006 - 80; příst. na www.nssoud.cz).

Podle znění zákona o azylu po novele č. 165/2006 Sb. se nejdříve posuzuje žádost cizince z hlediska azylu. Pokud není žádost zjevně nedůvodná z hlediska azylu, postupuje se podle § 12 zákona o azylu; pokud je žádost zjevně nedůvodná z hlediska azylu, je nutné posoudit, zda-li je žádost důvodná z hlediska doplňkové ochrany; jediné tehdy, pokud je žádost zjevně nedůvodná z hlediska azylu i z hlediska doplňkové ochrany, lze přistoupit k aplikaci § 16 zákona o azylu [to vyplývá zejména z ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu: „*Žádost o udělení mezinárodní ochrany se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel ... g) neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle ustanovení § 14a*“.] Jinými slovy, doplňkovou ochranu (ustanovení § 14a i 14b) je nutné vždy posuzovat v rámci ustanovení § 16 zákona o azylu, a nikoliv až po něm. V případě § 16 odst. 2 zákona o azylu se tedy azyl i doplňková ochrana posuzují v rámci třetího bodu testu: „(3) *zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny*“.

Doplňková ochrana představuje jednu z forem mezinárodní ochrany a na rozdíl od dřívější překážky vycestování nemá pouze akcesorickou povahu, ale důvody pro její případné udělení se zkoumají poté, co je žádost o azyl shledána zjevně nedůvodnou.

Jakkoli nová právní úprava již nepožaduje, aby bylo posouzení zásady non refoulement transponováno do výroku rozhodnutí o zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, zůstává povinností správního orgánu vyrovnat se s ní v odůvodnění svého rozhodnutí.

V projednávané věci žalovaný shledal naplnění § 16 odst. 2 zákona o azylu, a proto vydal rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu; v odůvodnění tohoto rozhodnutí se však nijak nezabýval otázkou doplňkové ochrany. Krajský soud poté toto pochybení pominul, resp. konstatoval, že správní orgán není povinen rozhodnout o překážce vycestování (nyní o udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu), jestliže žádost o azyl byla zamítnuta podle ustanovení § 16 citovaného zákona.

Z důvodů výše uvedených nezbyvá než konstatovat, že krajský soud zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti; je tak dán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ke kterému je dle ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud povinen přihlídnout, i když není stěžovatelkou namítán.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53 odst. 3, ustanovení § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. června 2009

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu